

Tradice Otců

Z kázání svatého Efréma Syrského, jáhna

Když Maria nosila pod srdcem samo božství, stala se pro nás vskutku nebem. Kristus se nejen vzdal Otcovy slávy, on mimoto uzavřel svoje božství do těsných mezí mateřského lůna, aby člověka pozdvihl k vyššímu důstojenství. Jen Marii jedinou vyvolil ze všech panen, aby byla nástrojem naší spásy.

Právě ona se stala cílem předpově-

dí všech spravedlivých a proroků. Právě z ní vyšla ta nejzářivější hvězda, která vyvedla lid, jenž chodil v temnotách, až spatřil veliké světlo.

Velmi příhodně lze nazývat Marii různými jmény. Především je Maria chrámem Božího Syna. Ten z ní vyšel zcela jinak, než před tím vstoupil: neboť zatímco vstoupil do jejího lůna bez těla, ven vystoupil vtělený.

Maria je dále oním tajemným novým nebem, na němž se jako na svém trůnu usadil Král králů: z něho sestoupil na zem a všem ukázal svou pozemskou tvář a podobu.

Maria je révou vydávající hojnost libé vůně; její plod se od přirozenosti stromu lišil natolik, že bylo třeba, aby si od stromu vypůjčil svoji podobu.

Maria je pramenem vytékajícím z domu Hospodinova; žíznivým z něho tryskají proudy živé vody, a stačí, aby v nich kdokoli jen smočil rty, a nebude žíznit navěky.

Biskup Dominik Duka ke svatodušním svátkům

Slavnost seslání Ducha Svatého — svatodušní svátky, Letnice

Slavnost seslání Ducha Svatého — svatodušní svátky, Letnice — tak nazýváme padesátý den, o kterém hovoří Třetí kniha Mojžíšova, Leviticus (Lv 23,16); přesně padesátého dne po Velikonocích začínal svátek Letnic. Řecký název „padesát“ — „pentekostes“ se stal základem pro název těchto svátků v mnoha světových jazycích. Bylo to padesát dní od přinesení prvních snopů nové sklizně. Mohli bychom hovořit o „izraelských dožínkách“. Tento svátek patřil mezi tři největší bohoslužebná shromáždění a každý muž byl povinen přijít do jeruzalémského chrámu. Měl přinést dva kvašené chleby z jemné bílé mouky a dát je knězi, jenž je předložil Hospodinu spolu s oběťmi zvířat za hříchů a s oběťmi pokojnými. Byl to vlastně den díkyvdání, ale také i den prosby za odpuštění hříchů: aby oběť mohla být přijata, muselo dojít k odpuštění hříchů a smíření s Bohem. V apokryfní literatuře a v Talmudu se dočítáme, že Letnice jsou slavností díky za dar tóry na hoře Sinaji. Tento význam svátku Letnic nacházíme v Etiopii.

V Novém zákoně se dočítáme o Letnicích třikrát. Jsou to Letnice po Kristově vzkříšení a nanebevstoupení (Sk 2,1nn). Můžeme říci: „To jsou naše křesťanské Letnice.“ Za hukotu větru ve večeradle,

Foto: archio

kde jsou shromáždění učedníci spolu s Pannou Marií, sestupuje Duch svatý v podobě ohnivých jazyků. Z ustrašených apoštolů se stávají stateční muži, připravení k poslání, k němuž je vyvolil a povolal vzkříšený Pán. Apoštol Petr vysvětluje tuto událost jako naplnění Joelova proroctví, kdy se muži a ženy stávají dospělými. Letnice jsou svátky křesťanské dospělosti. Dar jazyků dává možnost nejen vydat svědectví, ale také schopnost obrátit se ke všem shromážděným bez rozdílu národností. Tento den je chápán jako den zrození Církve, do které jsou pozvány všechny národy. Snad proto se apoštol Pavel dvakrát zmiňuje o Letnicích. Církev se obrací k dospělým, to jest k těm, kteří jsou schopni porozumět, naslouchat,

svobodně se rozhodnout a s plnou zodpovědností přijmout evangelní zvěst. Tyto jednotlivé momenty nám vypoovídají o základních charakteristických vlastnostech Církve.

V Církvi musí být přítomna svoboda a s ní i její rub, to je odpovědnost. Mnozí, kteří hovoří o křesťanské dospělosti, nechtějí ale nic slyšet o odpovědnosti. Pak však nejsou dospělí. Jenom děti spoléhají na odpovědnost rodičů. Otázka poznání, studia a kultury, to jsou základní cesty, kterými se uskutečňuje Církev v životě lidí. Proto si nelze představit dějiny Církve bez Písma, literatury, univerzity a umění. Bez těchto podstatných rysů byla by Církev nanejvýš sektou.

Mons. Dominik Duka OP, biskup královéhradecký

ZPRÁVY

Papež v Brazílii

9. května dorazil papež do Sao Paula na návštěvu Brazílie. Přijel předsedat úvodnímu zasedání generální konference latinskoamerického a karibského episkopátu v Aparecidě. V pozdravu řekl, že katolická většina v Brazílii musí přispívat obecnému dobru národa. Duše Latinské Ameriky střeží hodnoty, jež jsou radikálně křesťanské a nebudou nikdy vykořeněny.

„Církev se snaží zdůrazňovat v každé situaci mravní hodnoty a formovat svědomí občanů, aby se rozhodovali informovaně a svobodně,“ řekl papež.

Při této příležitosti papež svatořečil P. Antonia Galvão de França. Je to první rodilý Brazilec, který byl vyzdvížen na oltář. Papež vyhlásil jeho svatořečení 11. května.

P. Galvão se narodil roku 1739 a stal se františkánem. Žil život modlitby, intenzivní práce, kázání a služby bližnímu. Roku 1811, v době nepřátelského proticírkevního zákonodárství markýze de Pombal, založil klášter svaté Kláry v Sorocabě a účastnil se budování kláštera Nossa Senhora da Luz v Sao Paulu. Byl oblíbeným zpovědníkem a duchovním vůdcem. Zemřel v roce 1822, kdy Brazílie získala nezávislost. Jeho hrob je navštěvován mnoha poutníky. Klášterní komplex, který vybudoval a kde je pochován, byl roku 1988 zařazen UNESCO do „Světového kulturního dědictví“.

Čtvrtý den svého pobytu v Brazílii navštívil papež „Farmu naděje“ v Guara-

tinguetá, 30 km od Aparecidy, kde v roce 1979 založil františkán P. Hans Stapel centrum pro léčbu drogově závislých. Papež zde ve své promluvě řekl, že Bůh bude volat k odpovědnosti obchodníky s drogami, protože „lidskou důstojnost nelze takto pošlapávat“. Škoda, kterou obchodníci páchají, je tatáž, o níž mluvil Kristus jako o „pohoršení maličkým“ (Mt 18,7-10).

V centru slouží Sestry klarisky. V jejich malém kostelíku řekl papež v kázání, že právě tam, kde společnost nevidí už budoucnost ani naději, mají křesťané hlásat Zmrtvýchvstání nejsilněji. „Farem naděje“ je v Brazílii i jinde 32.

V roce 2003 se zastavil pokles počtu katolíků, způsobený růstem vlivu evangelikálních skupin. Brazílie tedy zůstává největší katolickou obcí na světě s počtem 139,24 milionů. V roce 2000 to bylo jen 125,53 milionů. V letech 1991–2000 kleslo procento katolíků z 83,34 % na 73,89 %. (V roce 1940 bylo katolíků 95,01 % v brazilské populaci.)

V téže době stoupalo procento evangelikálů a nových církví ze 6,6 % v roce 1980 až na 16,2 % v roce 2000. I když v Brazílii připadá 4,7 katolíků na jednoho evangelíka, počet evangelikálních pastorů je 3,7x vyšší než počet katolíků činných v pastorači (kněží a řeholníků).

Katolíci jsou více soustředěni v zemědělských oblastech, jejich procento je vyšší mezi dospělými a staršími osobami.

VIS, KATH.NET, Asia News, Fides

Papež o politikách, kteří podporují potraty

Ve středu 9. května varoval Benedikt XVI. katolické politiky, kteří podporují potraty, že riskují exkomunikaci z Církve a neměli by přistupovat ke svátostem. Řekl to na palubě letadla, jež ho dopravovalo do Brazílie, jako odpověď na otázku novinářů, zda podporuje mexické církevní představitele, kteří levicovým poslancům, podporovavším legalizaci potratů, pohrozili exkomunikací.

Papež řekl, že mexičtí církevní představitelé neudělali nic nového ani překvapivého. Prostě veřejně oznámili, co říká zákon Církve. Podle kanonického práva ten, kdo vědomě udělá nebo podporuje některé konkrétní skutky, které Církev považuje za těžký hřích, na sebe uvaluje „automatickou exkomunikaci“.

Někteří politici tvrdí, že jsou „soukromě“ proti potratům, ale jako politici

nepovažují za vhodné se proti nim stavět. Církev, která učí posvátnost lidského života od početí, říká, že tyto postoje jsou neslučitelné. „Církev učí, že život je krásný, že ho nelze zpochybňovat, že je to dar, i když ho žijeme v těžkých podmínkách,“ vysvětlil papež.

V Latinské Americe připouští potrat pouze komunistická Kuba, Guyana a Portoriko, jež patří k okruhu USA.

P. Federico Lombardi, ředitel vatikánské tiskové kanceláře, který byl spolu s papežem na palubě letadla, vysvětlil novinářům, že podle učení Církve podpora potratů není slučitelná s přijímáním Těla Páně. Novináři se ho zeptali: „Takže, byli exkomunikováni?“ „Ne,“ odpověděl P. Lombardi. „Sami se vyloučili z přijímání Těla Páně.“

Reuters, Zenit

Papež a prezident stojí za janovským arcibiskupem

Benedikt XVI. se postavil za arcibiskupa Angela Bagnasca, předsedu italské biskupské konference, jemuž je vyhrožováno smrtí za odsouzení homosexuálních občanských svazků. Podle sdělení Vatikánu papež osobně arcibiskupovi telefonoval a povzbuzoval ho, aby výhrůžkám neustupoval.

Vatikánský státní sekretář kardinál Tarcisio Bertone poslal arcibiskupovi oficiální telegram, který vyzývá Bagnasca, aby „pokračoval ve své práci pro obecné dobro, a hájil a prosazoval lidské a náboženské hodnoty, bez nichž je nemožné vybudovat svobodnou a stabilní demokracii“. Kardinál Bertone vyjádřil pobouření nad událostmi, „jež ohrožují pokojné soužití občanského a církevního společenství“.

V posledních dnech obdržel arcibiskup dopis s kulkou a s fotografií, na níž byl označen hákovým křížem. Po výhrůžných graffiti má stále policejní ochranu. Po nočních bohoslužbách Bílé soboty se v katedrále octly pornografické obrázky Panny Marie.

Italský prezident Giorgio Napolitano poslal kardinálu Bertonemu telegram s ujištěním, že „tváří v tvář těmto výhrůžkám nenechá Itálie arcibiskupa Bagnasca samotného“.

LifeSite News

Španělsko: Téměř 500 mučedníků bude vyzdvíženo na oltář

Španělští biskupové oznámili, že v Římě bude na podzim beatifikováno 498 mučedníků, kteří položili život za Krista ve třicátých letech. Jejich mučednictví, píše biskupové v prohlášení, je autentickým znamením Kristovy Církve: Církve, kterou tvoří lidé křehcí a hříšní, ale schopní přinést svědectví silné víry a bezpodmínečné lásky, která miluje více Krista než vlastní život.

Tito mučedníci měli společně to, že byli apoštoly, vyznali svou víru, utěšovali své spoluvězně, vydrželi surovost a mučení, odпустили svým pronásledovatelům a modlili se za ně, okamžik smrti byl pro ně chvílí hlubokého míru, chválili Boha a prohlašovali Krista za svého jediného Pána, píše biskupové.

Fides

ZPRÁVY

Jeden a půl miliónu Italů protestovalo v Římě proti homosexuálním sňatkům

12. května přišli a přijeli do Říma Italové z celé země na demonstraci proti zákonu, který má mj. uznat homosexuální svazky. Na náměstí před kostelem svatého Jana na Lateráně se sešlo až 1,7 milionu lidí.

Ke shromážděným promluvili představitelé rodin, mladých párů a lidí, kteří se starají o závislé, staré a nemocné lidi. Hlavním řečníkem byl odborářský lídr Savino Pezzotta. O politicích řekl: „Máme právo vědět, jestli ti, kdo nám vládnou, směřují k antropologickému modelu soustředěnému na autonomii jedince a užitnou hodnotu dočasných emocí, nebo zamýšlejí posílit rodinu a tak ty emoce, jejichž svorníkem je sociální odpovědnost.“

Pezzotta také řekl, že toto shromáždění je součástí širšího evropského lidové-

ho hnutí, jež organizuje podobná setkání v Belgii, v Portugalsku, ve Španělsku a ve Francii.

Navrhovaný zákon by dal nesezdaným párům, včetně homosexuálních, podobná práva jako manželům. Za návrhem stojí premiér Romano Prodi.

Demonstraci zorganizovali laici, resp. jejich organizace, i když ji podporoval Vatikán a italské biskupové. Úspěch „Rodinného dne“ ukázal, jak dalece západní Evropa vytlačuje Církev z veřejného prostoru.

S demonstrací se solidarizovala mj. Americká rabínská asociace a Unie ortodoxních rabínů USA a Kanady.

Proti akci protestovala radikální levice, homosexuální skupiny a většina médií.

LifeSite News, Asia News

Bulharsko: První domácí kněz po 55 letech

5. května byl po 55 letech v Bulharsku vysvěcen první katolický kněz, P. Stefan Kalapiš z diecéze Nikopolis (severní Bulharsko).

Biskup Petko Christov v homilii řekl, že vysluhování svátostí je ušlechtilý úkol, který posvěcuje náš každodenní život. „Jen následováním Krista můžeme

dobře sloužit Bohu i člověku,“ uzavřel.

Diecéze Nikopolis má 16 farností, kde slouží 11 kněží, z nichž 9 jsou zahraniční misionáři. P. Kalapiš je první Bulhar, který zde byl vysvěcen po pádu komunismu. Další dva bulharští seminaristé dokončují svá studia v Římě.

SIR

Neznámější egyptský konvertita propuštěn z vězení

Šejk Bahá el-Din Ahmed Hussejn El-Akkad byl propuštěn z přísného vězení ve Vádí el-Natrun, do něhož se dostal 6. dubna 2005 za přestup ke křesťanství. El-Akkad patřil přes dvacet let k islámské fundamentalistické skupině, ale počátkem roku 2005 našel díky rozhovorům a studiu bible cestu ke křesťanství.

O jeho propuštění se zasloužila mj.

Mezinárodní společnost pro lidská práva (IGFM), která organizovala písemné protesty. IGFM dále apeluje na egyptského prezidenta Hosní Mubaraka, aby dodržoval své mezinárodní závazky. Právo na změnu náboženství zajišťuje mj. Pakt o občanských a politických právech, jež Egypt ratifikoval.

KATH.NET

Pákistán: Za konverzi ke křesťanství trest smrti

Návrh zákona o apostazi hrozí trestem smrti mužům, kteří změni náboženství.

První čtení už prošlo parlamentem. Ženám hrozí trest doživotí.

Návrh předložilo šest — převážně islamistických — stran.

Zákon o rouhání, který stanoví trest smrti za urážku Mohameda, se stále více zneužívá proti křesťanům.

Posledním případem je muslimský zaměstnanec autoopravny, který byl 9. května obviněn, že spálil korán. Čtyřiaosmdesátiletý Walter Fazal Chán je vězěn v Samanabádu u Lahore.

V loňském roce bylo registrováno 48 nových případů údajné blasfemie. Ve 38 případech šlo o muslimy, v 10 případech o křesťany.

KATH.NET

ERC ministru zahraničí Karlu Schwarzenbergovi

Věc: Náboženská svoboda v Turecku

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás s prosbou o intervenci v rámci kompetencí Vašeho ministerstva. Velmi nás trápí současná situace v oblasti lidských práv a náboženské svobody v Turecku. V nedávných dnech tam byli zavražděni další křesťané. Podle zpráv, které máme k dispozici, se tak stalo krutým způsobem (dlouhodobé mučení) v turecké provincii Malatya. Také Konference evropských církví přinesla 25. 4. 2007 následující zprávu:

European church group condemns killings of Christians in Turkey Geneva (ENI). The Conference of European Churches has condemned the killing of three Christians in Turkey, warning that the situation of religious minorities in the predominately Muslim country is becoming increasingly difficult. „We urge the Turkish Government to adopt a new attitude towards religious minorities, so as to protect religious minorities, to improve their legal status and to ensure the peaceful coexistence of the different religions,“ the church grouping's presidium said in a 25 April statement. [336 words, ENI-07-0317]

S mnoha křesťany si klademe otázku, jak je možné, že Evropská unie vede přístupové rozhovory se zemí, která tak silně porušuje lidská práva, nechrání menšiny a nevede dost rozhodný boj ve věci náboženské svobody. To, že mnohé islámské země pronásledují a zabíjejí křesťany je na denním pořádku. To, že se tak děje v zemi, která by ráda vstoupila do EU považujeme za skandální.

Velmi Vás prosíme o rozvinutí příslušných iniciativ Ministerstva zahraničních věcí a vyvíjení politického tlaku na zemi, která není schopna garantovat náboženskou svobodu a pokrytecky se tváří jako země demokratická.

S poděkováním za Vaši reakci a přáním Božího požehnání pro Vaši práci

*ThDr. Pavel Černý, Th.D.
předseda Rady Církve bratrské
a předseda Ekumenické rady církví v ČR
Praha, 1. 5. 2007*

KOMENTÁŘE

Polsko jako maják

Je Polsko opravdu největším nebezpečím současné Evropy?

Evropou obchází strašidlo Polska. Poláci jsou proti všemu, co symbolizuje současnou evropskou levici, která své normy prosadila takřka jako všeobecně platné. Existuje „absolutní lidské právo na potrat“. Homosexuální vztahy jsou naprosto rovné s heterosexuálními. Vlastenectví je tabu. A najednou Poláci. Platí u nich jeden z nejtvrdějších zákonů proti potratům. Ministr školství Roman Giertych chce zakázat „homosexuální propagandu“ ve školách a směřovat výchovu k vlastenectví. Polsko se také pod vládou bratrů Kaczynských rozhodlo k radikálnímu vyrovnání s komunistickou minulostí.

Tažení proti Varšavě

A co na to evropský politický establishment? Evropský parlament přijal 25. 4. 2007 poměrem hlasů 325:124 (při 150 absencích) rezoluci, která odsuzuje „diskriminační poznámky politických a duchovních vůdců zaměřené proti homosexuálům, neboť tyto poznámky, i v případě, že jsou později odvolány, posilují nenávist a násilí, a žádá příslušné institucionální stupně, aby je odsoudily“. Součástí rezoluce je také výzva všem místním orgánům, aby povolovaly pochody homosexuálů, tzv. Gay Pride Parades, a zajistily jejich účastníkům řádnou ochranu. Zákazy těchto pochodů jsou prý v rozporu se zásadami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V neposlední řadě rezoluce vyzývá Polsko, aby nepřijímalo zákon proti homosexuální propagandě na školách. Co na tom, že podobné rezoluce jsou zásahem do svobody vyjadřování, náboženského vyznání a státní suverenity členských států EU... Mediální hysterie kolem Polska pokročila natolik, že redaktorka španělského listu El País nepřímo vyzývá k jakési formě „bratrské pomoci“, kterou by země Unie měly přinést utiskovaným polským menšinám, které úpí pod bičem „kacštického“ režimu.

Zato, když je Polsko — jeden z členských států EU — vystaven vyhrožování Ruska ohledně zásobování energií, nebo když Rusko blokuje dovoz polského zboží, je ticho po pěšině. Na obavy z Ruska reagují evropští poslanci tím, že jde o hysterické výkřiky Poláků, kteří mají z Ruska historické komplexy. Stej-

Foto: Guardian — bratři Kaczynští

né je to s lustracemi. Západní politici si příliš neuvědomují, proč lustrace. Sami nemají s Stb žádnou zkušenost...

Putinovo Rusko, kde se vraždí novináři a vládne fakticky autoritativní režim, to je v pořádku. Ale Polsko, to je jiná. Jak to přitom v Polsku vypadá? Nemají tam homosexuálové lidská práva? Jsou tam bývalí komunisté věšeni na ulici? Ne, nic takového.

O co jde Kaczynským

Ano, dochází k tzv. „de-estébákizaci“ Polska. V Polsku vznikly po pádu komunismu specifické státní formy, v níž je vnější demokratická institucionalizace dublována paralelní mocenskou strukturou, která s vnější fasádou voleb, střídáním u moci atd. nemá mnoho společného. V Polsku se jednalo o proces, který nomenklatura zahájila dlouho před pádem komunismu. Hlavní řídicí silou byly tajné služby, které plynule vpluly do nového režimu. Vznikl tak systém neformálních vazeb, pavučina na pomezí politiky, tajných služeb, ekonomiky a organizovaného zločinu. Nomenklatura se úspěšně bránila lustracím a svazky Stb používala jen k diskreditaci politických odpůrců. „Hra se svazky“ by nyní, díky jejich zpřístupnění, měla skončit. A radikálním tažením proti korupci a očistěním soudních a policejních orgánů by se mělo podařit zatočit s Augiášovým chlévem současného Polska. Proto se o současně vládě mluví jako o „vládě prokurátorů“. Ústřední postavou je ministr spravedlnosti Zbigniew Ziobro, korunní princ Kaczyńských a nejpopulárnější polský politik. Další prokurátor

Janusz Kaczmarek se stal ministrem vnitra.

Morálně-etické problémy jsou — popravdě řečeno — u Kaczyńských až druhé v pořadí. Pro ně je hlavní boj s korupcí, ozdravení státu a vyrovnání se s komunismem. Sféru morálně-etických hodnot nechávají koalici Lize polských rodin. Ta k nim ale přistupuje občas s příliš velkým populismem. Což není vždy ku prospěchu.

Ústupky nepomáhají

Tak je tomu i s návrhem na absolutní zákaz potratů. Současný zákon, který provedení interrupcí umožňuje v případě znásilnění, poškození plodu nebo ohrožení zdraví a života matky, je někde v půli cesty k plné akceptaci statusu nenarozeného dítěte jako lidské bytosti. Prezident Kaczyński přišel s mírnější verzí. A nakonec byl na stole kompromisní návrh sněmovní komise — že lidská důstojnost jako základ všech lidských práv přináležejí člověku od chvíle početí. Liga polských rodin od začátku věděla, že pro svůj návrh nezíská ústavní většinu. Přesto při něm stála až do konce v naději, že tak získá body u radikálněji naladěné části voličů. Bratři Kaczyńští zase nechtěli otevírat téma ochrany života. Obávali se, že to „vzbudí společenský neklid“. Ten nepotřebují, protože pro ně je hlavní anti-komunistická a anti-oligarchická revoluce. Zákon nakonec neprošel. To ale evropskému establishmentu nestačí. Hysterie kolem Polska nekončí.

Mgr. Matyáš Zrno, Občanský institut
Maciej Ruczaj, polský novinář

KOMENTÁŘE

Světový kongres rodin

Rodina – nenahraditelný stavební kámen společnosti

Zprávy o papežské cestě do Brazílie a zlomová demonstrace v Itálii na podporu přirozené rodiny za účasti neuvěřitelného jednoho a půl miliónů lidí poněkud zastínily Světový kongres rodin. Do Varšavy se na něj sjelo přes tři a půl tisíce delegátů z více než padesáti zemí celého světa, aby přemýšleli, jak bránit přirozenou rodinu, na kterou se dnes již nepokrytě a koordinovaně útočí. Stačí jen vzpomenout na nedávnou nepřátelskou deklaraci z Evropského parlamentu určenou Polsku za to, že brání na svém území základní prvky rodiny.

Českou republiku zde reprezentovali pouze tři delegáti – z Hnutí Pro život ČR. Člověk by čekal poněkud větší zájem ze země, kde zabíjení dítěte v lůně matky je na denním pořádku a homosexuální manželství se svými obřady se již stala realitou, kde jsou lidé za vstup do manželství daňově trestáni, kde pornografie dnes a denně ničí dospívající a rozvrací manželstvím, o rozvodech nebo zoufalé míře porodnosti je snad lepší nemluvit. Lze jen vytrvale doufat, že i tento příspěvek povede k postřehu, že péče o rodiny neznamená v dnešní době jen pastorační volnočasových aktivit, ale i aktivní obranu tohoto základního kamene – především ve společenské, politické a ekonomické rovině. Podobně, jak se to dnes děje snad už všech alespoň trochu kulturních zemích.

Rodina je totiž nenahraditelný stavební kámen společnosti, a děti rodinu nutně potřebují pro zdravý růst a pro plodný a svobodný život. Dnešní koordinovaný útok na rodinu, vedený především ze strany sociálních demokratů, je však přímým útokem na jednotlivce. Polský ministr školství Roman Giertych trefně poznamenal, že rodina je svobodným prostorem člověka. U nás si to živě pamatujeme z doby reálného socialismu: pouze v rodině se dalo otevřeně mluvit a korigovat státní ideologii u dětí. Ale i dnes poznává drtivou pěst anonymního státu každý, kdo je bez rodiny a je tak vydán na milost a nemilost zvláště v období slabosti: v dětství, nemoci a stáří. Giertych zdůraznil, že úkolem každé vlády, a tedy nejen katolických politiků, je vždy chránit slabé a chránit rodinu jako prostor svobody. Podobně Paul Mero z USA připomněl, že socialismus a klasický liberalismus vytvářejí přímou

Foto: <http://www.uoridcongress.pl>

vazbu mezi slabým jednotlivcem a silným státem a mají proto podobně ničivé důsledky. Konec konců oba „-ismy“ jsou přímými potomky dnes již tak zprofanovaného materialismu. Oproti tomu rodina, kterou respektuje křesťanský realismus, je nejlepší ochranou svobody jednotlivce jak před kolektivismem tak i liberalismem.

Nutno ale podotknout, že boj o rodinu není jen tak nějakou svévolí. Jedná se o boj dvou pohledů na svět. Především socialismus u nás nejen popírá moudrost stvoření a Stvořitele, ale v duchu své tradice chce sebevědomě uspořádat svět vylepšovat. Proto třeba ta podpora nešťastných homosexuálů. Vždyť rovnost je již od dob francouzské revoluce dogmatem a rodina se jí musí podřít. Komplementarita manželů jí tak musí ustoupit a nastává „homosexualizace“ běžných manželství – každý může a musí dělat všechno. Jak opakovaně na kongresu zaznělo, homosexualita ničí rodinu „zevnitř“, přímo v její definici, zatímco rozvody zvenčí. Navíc ideologické prosazování homosexuality přímo ničí společnost skrze ničení svobody slova.

Když jsme ale u té rovnosti, řada delegátů zdůrazňovala ještě další aspekt. Ženu mateřství předurčuje k jiné roli a muže je těžké naučit rodit, takže jediné řešení v zájmu rovnosti, jež zbývá, je

plodnost ženy zrušit a prodávat to veřejně jako osvobození ženy. S tím přímo ale souvisí i umělé potraty jako věrný a nutný soupeřník antikoncepce, která má být tím klíčem k rovnosti. Antikoncepce má navíc pro naše nepočítelné revolucionáře i další vítané dopady: ničí praktickou víru, rozvolňuje pevnost ve víře a vztah k Církvi, staví pevné základy hedonismu se všemi jeho neřestmi, podporuje demografický propad, zasévá nedůvěru mezi manžely, nevěru, a nakonec ústí v rozvody.

Je zvláštní, jak socialisté dusivě svažují a plánují všechny oblasti lidského života kromě jediného – sexu. To se dělo v Sovětském svazu ve dvacátých letech 20. století a děje se to i dnes.

Jak lze z těchto několika poznámek tušit, kongres se nesetkal s milým přijetím liberálního tisku. Titulky, že američtí extrémisté přijeli podpořit extrémisty polské, na sebe nenechaly dlouho čekat. Obrana rodiny však za to stojí. Dítě nenajde vhodnější prostředí než jednoho otce a matku, kteří respektují svůj slib a jsou spolu až do smrti.

Rodina je místo plodnosti, místo naděje pro demografickou zimu. Je to místo zabezpečení ve stáří, až se budou hroudit důchodové systémy, je to místo svobody a tolerance, kde se každé dítě učí,

dokončení na str. 8

KOMENTÁŘE

„Zkreslený stenozáznam“

Rozhovor Edwarda Pentina s britským historikem o úloze Pia XII. v nacistické době

Sir Martin Gilbert je oficiální životopisec Winstona Churchilla a přední historik moderního světa. Je také autorem nedávno publikované knihy *Spravedliví: Neznámí hrdinové Holokaustu*, v níž dokumentuje kroky Církve a Pia XII. na záchranu Židů před nacistickou persekcí. Je čestným členem *Merton College* v Oxfordu, čestným členem *Hillsdale College* v Michiganu a autorem 72 knih. V roce 1995 byl jmenován rytířem za svou službu britské historii a mezinárodním vztahům. Edward Pentin s ním připravil rozhovor pro katolický časopis *Inside the Vatican*.

Nedávno jste napsal knihu *Spravedliví*. Jaké pohnutky vás k tomu vedly?

Na dějinách Holokaustu pracuji už mnoho let, a zajímalo mne, kolik nežidovských občanů, kolik křesťanů zachraňovalo židovské životy, kolik jich riskovalo vlastní život nebo ho i ztratilo proto, aby zachránili židovské životy. Vždycky jsem si přál to sepsat. Materiál jsem sbíral léta, a cítil jsem, že je to opomíjený aspekt tohoto příběhu. Mnoho Židů mělo pocit, že nemají žádné přátele, a mnoho křesťanů nevědělo, jak obrovské úsilí bylo po Evropě vynaloženo v každé křesťanské komunitě.

Vy sám pocházíte ze židovského prostředí. Jste praktikující žid?

Ano.

Jak jste prováděl výzkum tohoto tématu? A jak dlouho?

Tedy, nejprve jsem začal sbírat materiál pro své hlavní dílo — *Holokaust: Židovská tragedie*, které vyšlo v roce 1987. Přípravné práce jsem započal koncem šedesátých let; kdykoli jsem narazil na něco, co souviselo se „spravedlivými“, uložil jsem to stranou do zvláštních krabic a tak dále. A když jsem pak začal sepsovat samotnou knihu, pracoval jsem v řadě archivů, z nichž některé byly soukromé — jeden zvláště pozoruhodný je například v kalifornském Palm Springs, a tam sbíral materiál někdo, kdo si to uložil jako životní úkol, kdo vložil peníze do toho, aby pochytily „spravedlivé“ ze střední a východní Evropy (ti byli ovšem pod značným komunistickým tlakem), aby je poznal a dosáhl pro ně vyznamenání. Takže měl obsáh-

Foto: archív

lý archiv. A pak v New Yorku, tam byla organizace *Ukryté dítě*. Zajímali se o děti, jež byly ukryté v křesťanských rodinách. Měli obrovský archiv, který také pokrýval celou Evropu. V Jeruzalémě má *Jad Vašem* zvláštní oddělení „spravedlivých“. Sebrali tam 20 000 složek informací, jež jim poskytli lidé, kteří byli zachráněni. Dělal jsem to, co dělám vždycky, když připravuji knihu: procházel jsem korespondencí, vystopovával lidi, setkával jsem se s nimi a hovořil jsem s nimi. Existuje také 4 000, možná 5 000 memoárů lidí, kteří přežili, a jen velmi zřídka se v nich nenajde příběh, často i více příběhů, o křesťanech, kteří zachránili tohoto konkrétního autora.

Vatikán se pochopitelně velmi zajímá o vaše závěry o papeži Piu XII. a jeho úloze při snahách o záchranu Židů během Holokaustu. Jak přesně tyto vaše závěry vyznívají?

Tady jsou dva aspekty: tím jedním je jeho osobní role, a druhým je jeho vliv na katolíky po Evropě. Díval jsem se na to, i když jsem o tom knihu nenapsal. Ve *Spravedlivých* mám kapitulu o Itálii, a, což je důležitější, o farmách v Polsku a v Maďarsku. Maďarsko je dobrý příklad: tam papežský nuncius Angelo Rotta zorganizoval celý diplomatický sbor, aby poskytoval Židům ochranné dokumenty, a mnohé z nich byly vatikánské dokumenty.

Jedna z věcí, jimiž jsem se zabý-

val šíře, je otázka povánočního poselství v prosinci 1942. Historici kritizovali a kritizují, že Židy výslovně nezmiňovalo a nebylo dost otevřené, ale ve skutečnosti lidé odpovědní za masové vraždění — Hlavní úřad říšské bezpečnosti v Berlíně — po tomto poselství rozeslali varování všem svým představitelům po Evropě: varovali, že po tomto poselství to papež bude mít těžší. Přesná slova tohoto varování zní: „Dosud nevídaným způsobem papež odmítl národní socialismus a Nový evropský řád. Zde (tj. v povánočním poselství, vysv. Gilbert) skutečně obviňuje německý lid z nespravedlnosti vůči Židům a stává se hlásnou troubou židovských válečných zločinců.“ To je dost silné. Jestliže lidé, kteří pracovali v katolických nebo křesťanských zemích na deportacích Židů, pocítili papežovo vánoční poselství v prosinci 1942 jako brzdu své práce, pak to o jeho dopadu cosi říká. A pak je tady, samozřejmě, celá historie německé okupace střední a severní Itálie v roce 1943, po pádu Mussoliniho, který sám se odmítal na deportacích Židů podílet. Okupace Itálie vedla k přímé konfrontaci v Římě; v té době tam bylo asi 6 000 Židů a byl učiněn pokus je 15. října všechny obklíčit. Díky instrukcím, jež vydal papež státnímu sekretáři kardinálu Maglione, protestoval Maglione u německého vyslance von Weizsäckera. To bylo od papeže odvážné rozhodnutí takto protestovat. A součas-

KOMENTÁŘE

ně, zatímco kardinál státní sekretář na jeho pokyn protestoval u Němců, vydal papež instrukci, aby se Vatikán otevřel římským Židům, takže z římských klášterů se jednak staly úkryty, jednak se tam vydávaly falešné doklady. A skutečně bylo v Římě zachráněno větší procento Židů než v kterémkoli jiném městě, kde se deportace konaly. Němci měli na seznamu asi 5 700 Židů a z toho přes 4 700 se ukrylo. Myslím, že ve Vatikánu samotném to bylo 477 Židů, kteří našli útočiště přímo na území Vatikánu.

Mnoho Židů mělo pocit, že nemají žádné přátele, a mnoho křesťanů nevědělo, jak obrovské úsilí bylo po Evropě vynaloženo v každé křesťanské komunitě.

A to se stalo čistě na papežovu intervenci?

Přesně tak. Prošel jsem si všechny zprávy britského vyslance ve Vatikánu, Sira D'Arcy Osborna. Ten podává zprávu o setkání mezi Maglionem a Weizsäckerem a říká, že vatikánská intervence patrně způsobila, že se zachránilo mnoho těch nešťastných lidí. A Pius XII. je skutečně zachránil, protože z toho tisíce, který byl deportován, přežilo jen 10 lidí. Takže 4 700 lidí bylo skutečně zachráněno v důsledku přímé papežské a vatikánské intervence. A je tu řada dalších příkladů; některé z nich sebral David Dalin do své knihy *Můjtus Hitlerova papeže*, která je reakcí na knihu Johna Cornwella *Hitlerův papež*. Ale je toho mezi historiky k debatě ještě více, jenže otázka je, co se skutečně stalo. Jeden z příkladů, který jsem našel, byl policejní šéf ve Fiume, který byl synovcem biskupa. On a jeho strýc zachránili před deportací asi 5 000 Židů. Pius XII. se toho přímo účastnil, protože poslal biskupovi peníze, které mu pomohly Židy ve Fiume zachránit a podporovat je. Poslal také velké sumy peněz Otcí Benoitovi z Marseilles, který zachránil několik tisíc Židů tím, že je propašoval do neutrálního Španělska a neutrálního Švýcarska. To jsou jen příklady. Kniha Davida Dalina je pravděpodobně nejdůležitější monografií na toto téma.

Někteří tvrdí, že problémem je nechota Vatikánu otevřít své archivy od roku 1939.

Je škoda, že Vatikán ty archivy neotevírá. Říkají, že to je logistická otázka, ale

měli by se opravdu snažit archivy otevřít. Tady je například jeden dopis, který byl publikován — a publikovali už některé dokumenty, které stojí za prostudování a měli by publikovat všechno. Protože tady je dopis, který papež napsal 7. dubna 1943 slovenské vládě: je otevřený a jednoznačný a nabádá slovenskou vládu, aby Židy nedeportovala. Tady není žádná pochybnost, protože je to naprosto jasné.

Co si myslíte o knihách, jako je Cornewellův *Hitlerův papež*? Je to prostě špatný příběh nebo chybná metodologie?

Otázka, jak a proč se to stalo kontroverzním, sahá až k Hochhuthově hře (*Náměstek*, pozn.překl.). Vždycky se hledají lidé, které je třeba obvinít, a vždycky tu bylo a je, jak víte, protikatolické cítění. ... Rád bych zdůraznil ještě jednu věc: Pius se stal velmi kontroverzním také tím, že se otevřela otázka jeho kanonizace. Někteří rozhodli, že je to pro Židy urážlivé. Já, jako židovský autor, si myslím, že je vnitřní katolická věc. ...

Jaký je váš názor na nedávnou kontroverzi s *Jad Vašem* a ředitelovým rozhodnutím zachovat urážlivý popisek o Piu XII.? ...

Dovedl bych ten popisek pochopit před deseti, patnácti lety, ale ve světle těchto materiálů o tom diskutujeme. Je to až příliš zkreslený stenoáznam. Mám tady text popisku — šel jsem si ho schválně prohlédnout před třemi nebo čtyřmi měsíci. Říká se tu, že když zprávy o vraždění Židů došly do Vatikánu, papež neprotestoval ani verbálně ani písemně. V prosinci 1942 nepodepsal deklaraci spojenců, jež odmítá vyhlazování Židů, a když byli Židé deportováni do Osvětimi, papež neintervenoval. Všechna tato tvrzení jsou nesprávná. Papež nepodepsal deklaraci spojenců, ale podepsal své vlastní prohlášení, jež Němci pocítovali jako hluboce urážlivé — o tom jsem se už zmínil. A že papež neintervenoval, když byli Židé deportováni do Osvětimi, to prostě není pravda.

Myslíte, že byl Vatikán v právu, když z toho udělal zásadní věc?

Je to celé velmi nešťastné. Velice jsem se snažil, když jsem se byl nedávno na popisek podívat. Probíral jsem to s řadou lidí, ale je to součást obecného vnímání, a proti takovému vnímání je těžké něco dělat. Další důvod, proč si myslím, že by otevření archivu velice prospělo — a já to velice zdůrazňuji — je, že Dalin sebral

30 nebo 40 řádně datovaných dokumentů, které ukazují papežovy intervence v tom nejpozitivnějším světle. Takže by bylo důležité vidět, co dalšího se udělalo. Zmínil jsem Slovensko, Maďarsko, Itálii samozřejmě, a pak tu máte zásadní roli francouzských katolických biskupů. Podporoval je? Povzbuzoval je? Inicivoval jejich akci? Všechny tyhle věci by se měly vyjasnit.

Takže vy doufáte, že by otevření archivů v dlouhodobém výhledu očistilo jeho jméno?

No, víte, archivy nejsou jednoduchá záležitost. Nemůžete prostě otevřít archiv a říci — tak, tady je pravda, je tu ještě kouřící pistole nebo něco takového. Pořádně je projít a dát všechno do kontextu by trvalo čtyři nebo pět let. Myslím, že nastal čas, aby se to udělalo, a Vatikán by se neměl bát, že se najdou jedna, dvě věci, kde to, řekněme, skřípe. Takové už archivy jsou. I Pius XII. musel mít své špatné dny!

Vynaložilo se už obrovské úsilí. Sestra Margherita Marchione se velice snaží, aby se ten popisek změnil. *Jad Vašem* vydal prohlášení, které tu mám a podle kterého je nemyslitelné, aby se používal diplomatický tlak v otázce historického výzkumu. Víte, já bych řekl, že to byl nepřesný historický výzkum.

Co byste mohli udělat? Já už delší dobu navrhuji, aby Vatikán, nebo někdo jako je Sestra Marchione, kontaktoval to oddělení, kde jsem pracoval já, a žádal, aby se otevřel svazek o Piu XII., z něhož by byl zřejmý rozsah, v němž pomáhal Židům. To by vytvořilo jinou náladu, jinou atmosféru. Důraz by byl na pozitivních věcech. Ten materiál by se sebral a popisek by se mohl změnit.

Zatímco kardinál státní sekretář na papežův pokyn protestoval u Němců, vydal papež instrukci, aby se Vatikán otevřel římským Židům.

Ředitel *Jad Vašem* napsal nunciiovi, že s potěšením prozkoumá jakoukoli novou dokumentaci, která se v této věci vynoří.

To je velmi dobré. To je odpověď, jak vyjít z této velmi nešťastné debaty — a podívat se na nové důkazy a tak dále. Podtrhuji, že je velmi nešťastné, že se historická otázka stala věcí současné debaty.

Z časopisu *Inside the Vatican* přeložila Michaela Freiová. Text je mírně krácen.

NA ZÁVĚR

dokončení ze str. 5

že rozdíly nejsou na škodu, ale užitečně se doplňují, místo, kde není motorem činnosti strach a soutěž, ale láska, místo, kde není hlavní sobectví, ale štědrost, místo, kde každý bez výjimky má své místo a hodnotu. Na nás je, aby přestalo být i krátkodobě výhodnější mít rodinu rozvrácenou a děti traumatizované. Pomoc potřebným je úkolem charit a ne „hodné“ politické reprezentace. Rodina vždy byla a je kolébkou svobodné společnosti a proto je dnes tak napadána.

Když papež Jan Pavel II. naznačoval, že by uvítal vstup postkomunistických zemí do socialistické Evropské unie, mnozí konzervativní katolíci na to hubovali nebo alespoň zaraženě mlčeli — včetně mne. Již dnes je ale vidět, že odhad papeže byl naprosto přesný. Polsko pochopilo svou roli a z jeho zákonů, chránících základní křesťanské hodnoty, i ze sebevědomého jednání na evropské

úrovni je mnoha levicovým evropským politikům už dlouho nevolno od žaludku. Podobně i Malta, která — ač mnohem menší než naše země — začíná exportovat svoji kulturu života do evropského prostoru. Je na nás, na jakou cestu se vydáme. Můžeme mlčet a vykazovat jako prorodinou činnost letní tábory (nic proti táborům) nebo opravdu vezmeme znamení doby vážně.

Tam, kde se církev probudila a přestala se bát, stává se silnější a daří se jí držet kulturu života. Kde mlčí, tam se zlu nestaví bariéra a ono proto roste a ničí duše věřících i těch, kdo jsou zvláště bezbranní — nevěřících. Tato poznámka ale není myšlena jako popichování biskupů a kněží. Ti mají svoji odpovědnost a nechtěl bych být v dnešní situaci v jejich kůži — za každou ztracenou duši se budou zodpovídat. Poznámka je myšlena na každého katolíka, neboť biskupové, kněží i veřejně činní politici

jsou pod mnohem masivnějším útokem padlých andělů než kdy dřív, a než běžný laik. A pokud se za ně nikdo nemodlí a nepostí, ale jen se před kostelem vševedoucně ušklíbá a neplodně kritizuje, nelze se divit, že pastýři vidí jen strach a beznaděj. Je na nás, zda se konečně začneme společně obracet o pomoc k Matce Boží, uvědomíme si vlastní zodpovědnost a začneme konat.

Mgr. Radim Ucháč

Autor je prezidentem Hnutí Pro život ČR

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplať

redakce

Liturgická čtení

27. 5. Neděle	Sk 2,1–11, Žl 104, Řím 8,8–17, Jan 14,15–16.23b–26 <i>Slavnost Sslání Ducha svatého</i>		
28. 5. Pondělí	Sir 17,20–28, Žl 32, Mk 10,17–27 <i>sv. German</i>	31. 5. Čtvrtek	Sof 3,14–18, Iz 12, Lk 1,39–56 <i>Navštívení Panny Marie</i>
29. 5. Úterý	Sir 35,1–15, Žl 50, Mk 10,28–31 <i>sv. Maximin (Trevírský)</i>	1. 6. Pátek	Sir 44,1,9–13, Žl 149, Mk 11,11–25 <i>sv. Justin</i>
30. 5. Středa	1 Petr 3,1–9, Žl 128, Lk 8,1–3 <i>sv. Zdislava</i>	2. 6. Sobota	Sir 51,17–28, Žl 19, Mk 11,27–33 <i>sv. Marcelín a Petr</i>

3. 6. Neděle	Př 8,22–31, Žl 8, Řím 5,1–5, Jan 16,12–15 <i>Slavnost Nejsvětější trojice</i>		
4. 6. Pondělí	Tob 1,3; 2,1a–8, Žl 112, Mk 12,1–12 <i>sv. František Caracciolo</i>	7. 6. Čtvrtek	Gn 14,18–20, Žl 110, 1 Kor 11,23–26, Lk 9,11b–17 <i>Slavnost Těla a Krve Páně</i>
5. 6. Úterý	Tob 2,9–14, Žl 112, Mk 12,13–17 <i>sv. Bonifác</i>	8. 6. Pátek	Tob 11,5–17, Žl 146, Mk 12,35–37 <i>sv. Medard</i>
6. 6. Středa	Tob 3,1–11a.16–17a, Žl 25, Mt 12,18–27 <i>sv. Norbert</i>	9. 6. Sobota	Tob 12,1.5–15.20, Tob 13, Mk 12,38–44 <i>sv. Efrém Syrský</i>

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.